

מהדורת סיכומי גליון 29

סיכומי הדף - הידומי

רבי יחזקע בן קרחא אומר: כל הלומד תורה ואינו חוזר עליה - דומה לאדם שחזרע ואינו קוצר. פנחסדרין צט

מסכת שבת קנט - קלז

שאיין לו חלב (ולא מקישים בב"ח לנבלה לרבות את העוף)

קיום המצוות בשמחה ובמסירות נפש

מילה: קיבלו עליהם בשמחה - עדיין עושין אותה בשמחה,
עריות: קבלו עליהם בקטטה - עדיין עושין אותה בקטטה, (אין כתובה בלא ריב)
מילה וע"ז: מסרו עצמם עליה, לכן עדיין היא מוחזקת בידם,
תפילין: לא מסרו עצמם עליה, (דרק אלישע מסר נפשו עליהם, ונעשה לו נס שנדמו התפילין ככנפי יונה שנמשל בה ישראל) לכן היא מרופפת בידם, (שמוהרים אותם על גוף נקי: שלא יפח \ שלא יישן)

שכחו איזמל של מילה איך מותר להביאו בשבת?

לר"א: דרך רשות הרבים [מכשירי מילה דוחים את השבת]
לר"ש: דרך גגות חצרות קרפיפיות [כולם רשות אחת, לכלים שבתו בתוכם]*
לרבנן: אפי' דרך גגות וחצרות אסור. [הם כרשויות מחולקות זה מזה]

***לר' מאיר:** כל הגגין רשות אחת, כל החצרות רשות אחת, כל הקרפיפיות רשות אחת, **לחכמים:** גגין וחצרות רשות אחת, וקרפיפות רשות אחת, **לר' שמעון:** כולן רשות אחת, חוץ מן הבתים. (וכ"ז רק לכלים שלא שבתו בבית) (רש"י)

דף קלא

האם מותר לטלטל ד"א במבוי שלא נשתתפו בו? (אין לו ד' מחיצות, ואין לו דיורין) **לרב אסי:** מותר,

לרבי זירא ורב: תלוי, אם ערבו חצרות עם הבית אסור, ואם לא ערבו מותר. ואפי' לטלטל מן החצר למבוי [כר"ש], דחצר ומבוי רשות אחת, והבתים הן האוסרים לטלטל מחצר למבוי, ולכן כשלא ערבו מותר, דבתים כמאן דליתנייהו].

קצירת עומר דוחה שבת: [בחריש ובקציר תשבות' - קציר דומיא דחריש שהוא רשות לאפוקי כשהקציר עצמו מצוה (הקציר אינו מכשירי מצוה, אלא מצוה)]

האם מכשירי מצוה דוחים את השבת?

לר"ע: אפי' מכשירי מילה ופסח לא דוחים, (וכן הלכה), **לר"א:** המכשירים דלהלן דוחים,

אפייט שתי הלחם: [הבאה - הבאה מעומר (מופנה)], וממנו א"א ללמוד שהוא צורך גבוה,

קצירת הלולב: [ביום וע"כ למכשיריו כי המצוה עצמה היא רק טלטול], וממנו א"א ללמוד כי הוא טעון ד' מינים,

בניית סוכה: [שבעה שבעה מלולב וע"כ להתיר הבניה], וממנו א"א ללמוד כי נוהג גם בלילות

עשיית מצה: [ט"ו ט"ו מסוכה וע"כ להתיר העשיה], וממנו א"א ללמוד כי נוהג בנשים

עשיית שופר: [יום תרועה יהיה לכם - ביום, אפילו בשבת, ואי לתקיעה אין איסור], וממנו א"א ללמוד כי הוא מכניס זכרון לפני ה', ושל יובל כי משהרר עבדים ומחזיר קרקע לבעליהם.

מכשירי מילה: (אפי' כריתת עצים לעשות פחמים): [ביום השמיני, ואפילו בשבת (ולמילה עצמה כבר יודעים מ'הלכה' שדוחה שבת)], וממנה א"א ללמוד כי נכרתה עליה י"ג בריתות.

(והיה מקום שנהגו כר"א והיו מתים בזמן, וניצלו מן הגזירות)

מכשירי ציצית ומזוזה: גם לר"א לא דוחים [אין קבוע להם זמן \ בידו להפקירן]

דף קנט

מתי מחללין שבת על יולדת?

לרב אשי: קבר פתוח: אפי' לא אמרה צריכה אני, מחללין
נסתם הקבר: אפי' אמרה צריכה אני, אין מחללין
למר זוטרא: קבר פתוח: אפי' אמרה אין צריכה אני (וחברותיה אומרות שצריכה) מחללין
נסתם הקבר: אמרה צריכה אני, מחללין, לא אמרה צריכה אני - אין מחללין, (וכן הלכה)
לנהרדעי: תוך ג': אפי' אמרה לא צריכה אני - מחללין
תוך ז': אמרה צריכה אני - מחללין, אמרה לא צריכה אני - אין מחללין,
תוך ל': אפילו אמרה צריכה אני - אין מחללין, אלא ע"י גוי כדין כל חושאב"ס.

מאימתי פתיחת הקבר? (אליבא דרב אשי ומר זוטרא)

ישיבה על המשבר \ דם שותת ויורד \ חברותיה נושאות אותה באגפיה.

עד מתי פתיחת הקבר?

לאבבי: ג' ימים. **לרבא:** שבעה, ואמרי לה: שלשים.

חיה אם בעלה עמה טובלת תוך ל' [הוא מחממה] ואם לאו רק אחרי ל'.

עושין מדורה: לחיה, למי שהקיו דם, לחולה שיב"ס בשבת אפי' בתקופת תמוז, (ומותר להשתמש אפי' בעצים יקרים לצורך זה [בל תשחית דגופה עדיף])

לעולם ימכור אדם קורות ביתו ויקח מנעלים לרגליו.

הוראות למקזז דם

אם אין לו יין (תחת הדם) ובשר (תחת הבשר) - ימכור מנעליו לקנות זאת.
צריך לדקדק לאכול טוב חצי שעה אחר הקזה, (ולפני או אחרי זה, ספק אם זה קשה), **ולשתות** מיד, (ולאחמ"כ ספק אם זה קשה), **והמיקל** בסעודה זו מקילים עליו מן השמים, **אין** לעמוד אחר הקזה ברוח, ושמואל היה עומד בבית עבה מאוד, **מותר** להערים לטעום מחנינות (ע"ד לקנות קצת), **יצא** בלי לטעום דבר - אם פגע במת - ירקא אפיה, אם פגע ברוצח - מת, אם פגע בחזיר - קשה לצרעת. **ויחכה** מעט עד שיעמוד, (וכן הדין לאכל, שתה, ישן ושימש מיטתו)
מתי להקזז?

עד מ' שנה, כל חודש, אחר מ' כל חודשיים, אחר ס' כל ג' חדשים.

אין להקזז אלא בראשון רביעי ושישי, (אבל שני וחמישי יש דין למעלה, ושלישי יש מאדים בשעה זוגית, ובשישי אף שיש מאדים דשו בו רבים ושומר פתאים ה')

סכנה להקזז: ביום רביעי שנופל או 4, 14, 28, או שאין ד' ימים בחודש לאחריו (רש"י), ג' ימים אחר ר"ח, ערב שבועות [יוצא רוח טבוח, שיצא במ"ת], (וגזרו בגללו על כל ערב יו"ט) **חולשה למקזז:** ר"ח ויום שאחריו, ערב יו"ט,

אכל חטה: ההקזה לא מועילה לרפואה, אלא להקל מעליו הדם שנתרבה ע"י החיטה, **ראש הבהמה ודלעת,** אינו מאכל בריא ולכן אין לקנותם אלא בזול, אבל שפתיים מזיק.

מה עושים לתינוק הנוול בשבת?

(ע' לעיל לענין הטבור). טומנין שליא (בשמן, צמר, מוכין, לפי העושר), [כדי שיחם הולד], רוחצין אותו, מולחים אותו, ומלפפים אותו. (כל האמור בפרשת התוכחה של יחזקאל)

פרק ר"א דמילה דף קל

לר"א: אם לא היא כלי מערב שבת - מביאו בשבת דווקא מגולה. [חיבוב מצוה] **ובסכנה** מכסהו על פי עדים. (ספק אי צריך ב' חוץ ממנו או כלל הוא) [חשדא].

במקומו של רבי יוסי הגלילי היו אוכלין בשר עוף בחלב. [לא תבשל גדי בחלב אימו, יצא עוף

הלכה למ"מ (נדחה, אבל לר"א כך נשאר כנ"ל) \ ג"ש: 'אות ברית ודורות' משבת \ וביום - אפי' בשבת (מחזורתא) \ 'שמייני' - אפי' בשבת (נדחה כי זה נצרך למעט שביעי ותשיעי) \ ק"ו: מילה < מצרעת < עבודה < שבת, (ויש תנא שמסיק לא כהק"ו הזה, כי צרעת לא חמירא מעבודה אלא שהגברא לא חזי, כי אפי' יקרוץ יהיה טמא עד הערב, ועבודת מחר לא דוחה או כי לא אמרינן שעשה דוחה לא תעשה כשלא מקיים את העשה מיד)

מנלן שמילה אפי' שלא בזמנה דוחה צרעת?

ק"ו: מילה בזמנה < שבת < צרעת (לפי הסברא שצרעת לא חמירא מעבודה) 'בשר' הנאמר בן ח', ובגדול, ובנוני (עד יג') אתיא ב'מה הצד' בין קטן לגדול. לאבוי אליבא דר"ש (בה"א): סברא, שאינו מתכוון להיטהר ע"י המילה, (ולדידה הפסוק מתיר אפי' לגדול הנימול שמכוון לטהר את עצמו, ולאבי הבן (היכא דא"א באחר) למול אפי' שמכוון לטהר את בנו) (ולרבא בעי קרא אפי' לר"ש כיון דהוי פס"ר) (בה"א: עשה דוחה ל"ת, (ויש לדחות דצרעת הוי עול"ת))

מנלן שמילה שלא בזמנה לא דוחה שבת ויו"ט, (מסברא אתיא בק"ו מצרעת)?

לחזקיה: לא תותירו ממנו עד בוקר והנותר ממנו עד בוקר באש תשרפו, (מלמד שדבר שאינו של יו"ט לא דוחה יו"ט, וה"ה למילה שלא בזמנה), לאבוי: עולת שבת בשבת, (ולא עולת חול), לרבא: הוא לבדו יעשה לכם (ולא מילה שלא בזמנה), לרבא אשי: יו"ט ושבת הוו עשה ולא תעשה, [שבתון], ואין עשה דוחה אותם.

מותר להשים סיב על גבי רגלו ומוט על גבי כתיפו, אף שודאי תעבור הצרעת, [השמר בנגע הצרעת לשמר מאד ולעשות, לאבוי בה"א מותר לר"ש בלי פסוק, (והפסוק לר"י) ולרבא גם ר"ש צריך פסוק דהר"ז פס"ר]

דחיית שבת למצוות מילה?

מהלין, פורעין, ומוצצין [משום סכנה], וחוטכין הציצין שאינו מעכבים את המילה כ"ז שלא פירש, [זה קלי ואנהו] (והוא כשי' חכמים הסוברים שמניח את הלהם הפנים החדש מיד בסילוק הישן כדי לקיים תמיד), ונותנין עליה איסלנית וכמון. [משום סכנה] (ואם לא שחקו מע"ש לועס בשיניו)

טריפת יין ושמן: עדיף לעשות מעב"י, לא עשה: ביו"ט מותר לעשות, בשבת יכול לערב כ"א בנפרד או ביחד בלי לטורפם הרבה (ר"מ), ולחכמים ג"ז אסור.

עשיית חלוק למילה

אין עושיין לו חלוק אלא עם סמרטוט, ואם לא הביא מע"ש מביאו בידו מחצר אחרת.

זה קלי ואנוהו: לת"ק לעשות מצוות נאות, לאבא לשאול להדמות לה'.

האם מותר להפשיט ק"פ יותר מן החזה ולמטה?

לת"ק: כן לר"י"ש: לא,

האם מחללין את השבת להעיד על חידוש הלבנה כשנראה בעליל?

לת"ק: כן, ולר"י: לא

איך מסדרין את הלהם הפנים החדש בשבת? (לקיים את הדין 'תמיד')

לת"ק: שנים מסקלים ושנים מניחים את החדש מיד, לר"י: העיקר שלא יעבור לילה ריק.

מילה ע"י שנים

מוהל שמל והניח לאחר למול ציצין המעכבים את המילה, אינו חייב כרת, (אבל הזיד והתחיל למול בה"ש, ולא הספיק לגמור המילה, חייב על שחילל שבת שלא לצורך מילה)

רפואת האיסלנית

ז' מנות חלב ומנה שעווה \ שעווה ושרף לבן של עץ, (ומי שלא ניגב פניו ונסדקו פנו, רפואתו במים שך תרדין.

אין מסננין את החרדל במסנת שלו, [מיחזי כבורר], אבל ביצה מותר.

ואין ממתקין אותו בגחלת של עץ, (אפשר לעשותו מבע"י), אבל של מתכת מותר.

צריך להיזהר שלא יבליטו חוטים של החלוק על המילה, [שמא יבדקו במילה ויעשוהו כרות שכפה]

רפואות לתינוקות: לפתוח לו בית הרעי, להרגילו למצוץ ולנשוש, לרפואתו אם לא צעק כשיצא, להגדילו אם הוא קטן או הפוך, אין למולו כשהוא אדום או ירוק [חשש מיתה].

מתי ואיך מותר לרחוץ תינוק ביום המילה? (ספק אי כל גופו אי רק המילה)

לפני ואחרי המילה, לרב יהודה: אפי' ביום א' מזלפין עליו רק ביד

לרבא: ביום א' וב' - מחריצו כדרכו, וביום ג' - מזלפין עליו רק ביד,

ולרבא"ע: אפי' ביום ג' מרחיצים [ויהי ביום הג' בהיותם כואבים].

ריפוי מכה בשבת

לרב: נותנים חמין ושמן מעל גבי מכה. (אבל מים ע"ג מוך אסור משום סחיטה)

לשמואל: נותן חוץ למכה, ושורת יורד למכה. (ותניא כוותיה)

נותנין על גבי המכה דבר שאינו מרפא: מוך יבש שהיו כבר ע"ג מכה, וספוג יבש,

אבל לא דבר המרפא: גמי יבש או מוך יבש שעוד לא היה ע"ג מכה.

דף קלה

מילת ספק לא דוחה שבת

אנדרוגינוס (ור"י חולק) נולד בין השמשות, נולד כשהוא מהול, ספק בין ז' חדשים ספק בן ח', (ספק מוקצה) ורב אדא בר אבהו סבר שמלין אותו ממ"נ (אם יחיה חייב, ואם לאו מחתך בבשר בעלמא, ורק לא מחללין עבדו מכשירי מילה גם לר"א,

לת"ק ורב: לב"ש מטיף [מספק ערלה כבושה] ואינו דוחה את השבת. לב"ה: אינו מטיף,

לרשב"א ושמואל: לכו"ע מטיף, ונחלקו שלב"ש גר מהול מטיף, ולב"ה לא.

לר"א הקפר: לכו"ע מטיף, ונחלקו שלב"ש מחללין שבת ולב"ה לא.

ובדעת ת"ק דר"א הקפר: לר"י יוסף: לכו"ע מחללין את השבת, [ודאי ערלה כבושה תחת],

לרבא לכו"ע לא מחללין. ובחול הוא דנחלקו, ולב"ה לא מחללין,

האם יוצא דופן נימול לח', ומחללים עליו את השבת?

לרב אסי: לא, (ולא לומדים מאברהם אבינו, דניתנה תורה ונתחדשה הלכה), וכן סובר רב חמא, [אשה כי תוריע וטמאה, וביום השמיני].

מי נימול לשמונה, ומחללין את השבת? (הא בהא תליא)

נימול לח' ובשבת: להכמים: אפי' שאין אימו טמאה לידה, לקח שפחה מעוברת ואחר כך ילדה, (מקנת כסף), לקח שפחה ונתעברה אצלו וילדה, (יליד בית), ולרב חמא, הטבילה ואח"כ ילדה (יליד בית), לקח שפחה מעוברת והטבילה ואחר כך ילדה, (מקנת כסף)

נימול לא': לרבי חמא ורב אסי: אין אימו טמאה לידה, (יוצא דופן), לקח שפחה וילדה לפני הטבילה או שלקח אחד השפחה ואחד העובר (מקנת כסף), או נתעברה וילדה ואח"כ טבילה (יליד בית), ולהכמים: לקח שפחה וילדה עמה (מקנת כסף), לקח שפחה לעוברת, (ולמ"ד דק"פ כקה"ג) בלוקח שפחה על מנת שלא להטבילה. (יליד בית).

[המקור לדין יליד בית (נוצר אצל הישראל) ומקנת כסף (קנאו כבר בהיותו עובר): המול ימול יליד ביתך ומקנת כסף, (לא כתוב ח'), ובן שמונת ימים ימול לבפ כל זכר לדורותיכם יליד בית ומקנת כסף, (ורק כשהוא דומיא ד'לכם' - שנולד בבית הישראל - הוא זה שנימול לח', אבל כשאינו דומה ל'לכם' הוא נימול לא'),]

מי שיש לו שתי ערלות, מחלוקת אי מילתו בשמיני ודוחה שבת או לא [י"א שספק איזו ודאי ערלה]